

Cercadors de recursos web especialitzats en Traducció

Alexandre López Borrull, Àrea de Documentació
Universitat Autònoma de Barcelona

Resum

En aquest article es descriuen els principals tipus de cercadors de recursos web a Internet, tot fent èmfasi en les seves diferències i els avantatges i inconvenients que comporten. Més endavant es concreten els tipus de directori especialitzat en Traducció i quines característiques han de contenir.

Paraules clau

Cercadors; directoris; motors de cerca; Internet; recursos especialitzats en traducció.

Resumen

En este artículo se describen los principales tipos de buscadores de recursos web en Internet, con especial énfasis en sus diferencias y en las ventajas e inconvenientes que comportan. Más adelante se concretan los tipos de directorios especializados en Traducción y qué características deben contener.

Palabras clave

Buscadores; directorios; motores de búsqueda; Internet; recursos especializados en traducción.

Introducció

Internet i el desenvolupament de les noves tecnologies han contribuït d'una manera evident i important a variar els hàbits de tots els professionals. Els traductors, entre d'altres sectors, també han hagut d'adaptar-se a les possibilitats que els nous entorns d'interacció i serveis els han proporcionat, com ara l'adaptació al teletreball o a la possibilitat de formar part de directoris de traductors consultables via web (Cid - Recoder, 2000; Recoder - Cid, 2003).

La gran promesa i esperança d'Internet era i continua sent que aquesta fos el recull d'informació més gran per a poder respondre qualsevol necessitat informativa. Certament, un usuari podria anar navegant mitjançant els enllaços, tot esperant trobar alguna informació que li interessés, tot fullejant o navegant (*browsing*, en anglès) per les pàgines web tot provant de trobar quelcom interessant mitjançant l'atzar. Tot i així, per poder trobar les pàgines web on resideix la informació desitjada cal recórrer als cercadors de recursos web, atès que el nombre de pàgines web que un usuari té enregistrades en la memòria del seu ordinador o bé coneix de memòria és sempre insuficient.

Els cercadors esdevenen les eines que ens permeten accedir a les pàgines web de les quals desconeguem l'adreça o fins i tot l'existència i que podrien respondre la nostra necessitat

informativa. Aquestes eines, els cercadors de pàgines web, seran la matèria central d'aquest article.

Els cercadors actuals es poden distingir en dues grans famílies, [directoris](#) i [motors de cerca](#). Veurem que molt sovint per les aplicacions informàtiques que de vegades tenen, l'usuari pot no ser conscient de si està emprant un directori amb una petita interfície informàtica o bé es tracta d'un motor, i aquesta diferència pot ser important, atès que la nostra estratègia de cerca es basarà en quin tipus de cercador estiguem emprant.

Alguns d'aquests cercadors resten incorporats en portals, entesos com a aquells servidors web que recullen tot un seguit de serveis que poden oferir a qui s'hi connecta. Així, portals generals poden incloure correu electrònic, cercadors, notícies del dia, etc.

Tipus de cercador

Directoris

Els directoris són classificacions jeràrquiques de pàgines web fetes en funció de la temàtica de la pàgina. La indexació o la ubicació de la pàgina en un lloc concret de la classificació les fan persones del propi directori o bé la persona que la dona d'alta. S'anomenen també índex temàtics o, simplement, índexs.

La manera de funcionar consisteix en que els usuaris de forma activa van restringint mitjançant els enllaços la categoria o subcategories fins a trobar el subconjunt de pàgines web que li interessa.

Com a característiques principals, es poden considerar òptimes per a:

- Cercar pàgines concretes que se sap que existeixen però de les quals no es coneix l'adreça URL.
- Començar a navegar quan no es pot concretar exactament la necessitat informativa sota unes paraules clau que permetin emprar els motors de cerca.
- Buscar a partir d'una classificació temàtica ja realitzada com la que ofereixen la majoria de directoris.
- Alguns dels desavantatges que plantegen serien:
 - El nombre de pàgines que recullen és molt menor que el que recullen els motors de cerca.
 - Els enllaços poden no estar actualitzats. En aquest sentit cal recordar que moltes pàgines web no romanen per sempre penjades de la xarxa. Pot haver-hi canvis d'adreça URL, del servidor, que siguin pàgines dinàmiques que canviïn el seu contingut, etc.
 - Depenent del directori poden ser molt concrets o molt extensos.
 - Cada directori, a diferència dels criteris documentals que empren les biblioteques per a catalogar estandarditzadament els documents, ha creat les seves pròpies classificacions.

Els directoris poden classificar-se en funció de dos criteris:

- **Temàtica**

En aquest cas un usuari pot trobar-se amb directoris generals, els quals proven d'abastar totes les temàtiques i branques del coneixement i oci possibles, i per tant tenen com a públic potencial qualsevol internauta. Dins d'aquests també inclouríem els directoris de biblioteques,

atès que tot i que no acostumen a incloure categories o enllaços d'oci, recullen adreces de diferents temàtiques, ja siguin Ciències Experimentals o Ciències Socials.

Alguns exemples serien

<http://www.yahoo.com>
<http://www.excite.es/directory>
<http://bubl.ac.uk/link/>

En canvi, pot haver-hi directoris especialitzats, que només recullen pàgines web que responguin a una temàtica concreta.

Alguns exemples serien

<http://www.ling.rochester.edu/linglinks.html>
<http://www.jrdias.com/JRD-Links.html>
<http://accurapid.com/journal/links.htm>

▪ Idioma

Els directoris darrerament tendeixen a restringir-se a un idioma concret, sobretot els generals, per així fer classificacions més encarades a cada realitat lingüística.

Així, per exemple,

<http://www.yahoo.com>
<http://es.yahoo.com>
<http://ct.yahoo.com>
<http://www.tripod.lycos.es>

recull de pàgines web en anglès
recull de pàgines web en espanyol
recull de pàgines web en català
recull de pàgines web en espanyol

Motors de cerca

Per la seva banda, els motors de cerca són enginyers informàtics que recorren Internet i buiden el contingut de les pàgines web (les paraules, les imatges, per exemple) en una base de dades virtual (en el sentit que no és possible visualitzar els registres), que és la que l'usuari consulta quan realitza una cerca. El motor no fa la cerca en el moment en el qual l'usuari escriu sinó que mostra el contingut tal i com el va trobar quan la va recórrer i indexar.

Cal pensar que un motor va recorrent periòdicament Internet i utilitza els enllaços que troba per saltar de l'una a l'altra. És una tasca automatitzada i la quantitat de documents que pot contenir pot ser de més de mil milions de pàgines web.

Tot i així sempre hi ha una part d'Internet que el motor no és capaç d'assolir, allò que es coneix com a Internet Invisible o Internet ocult (Barker, 2003). Aquest pot estar format per:

- Pàgines web l'autor de les quals no permet que el motor indexi el seu contingut. Aquesta opció és possible quan es crea la pàgina web en llenguatge HTML.
- Pàgines web sense cap enllaç que les apunti i que no es podran trobar mai, a menys que l'usuari els hagi fet arribar l'adreça URL i la voluntat de ser indexat.
- L'interior de les bases de dades que formen part de pàgines web. Aquelles pàgines web de tipus dinàmic que es creen quan es realitza una consulta i tot i que hi pugui haver informació valuosa, el motor no hi podrà accedir. Aquest seria el cas típic de les bases de dades moleculars que pegen d'Internet, informació que no és accessible per als

motors de cerca atès que no formen part de cap pàgina web estàtica sinó que es crea com a resposta a una consulta.

- Pàgines web que formin part de una Intranet d'una empresa o institució. Una Intranet no és res més que un conjunt d'ordinadors que comparteixen una sèrie de recursos i d'informació com si fos d'Internet (iguals protocols, iguals llenguatges de creació de les pàgines), però que per seguretat resten aïllats de la resta de xarxes. Des d'aquells ordinadors es pot accedir a Internet però la resta d'ordinadors d'Internet no podran accedir a la informació que ells disposen dins d'un servidor privat.

Aquí caldria, doncs, remarcar una altra diferència que hi ha entre un directori i un motor de cerca. Mentre que en el directori hi ha hagut una tasca intel·lectual més o menys per part del creador (o de la persona que l'ha introduït) per esbrinar la temàtica de la pàgina i col·locar-la dins la part del directori que li pertoca, en el cas dels motors els resultats de la cerca no tenen perquè tenir res a veure amb la necessitat informativa, tan sols realitza un reconeixement de caràcters donant com a resultat de la cerca aquelles pàgines web que els contenen.

Els avantatges que presenten els motors serien:

- Major nombre de pàgines web que no pas els directoris.
- Facilitat de poder cercar per paraules clau i no per temàtiques.
- Major actualització dels enllaços, atès que quan un motor arriba a una pàgina web que ja ha recorregut comprova que el seu contingut no hagi canviat i, en cas que ho hagi fet, actualitza el nou contingut. Si una pàgina ha desaparegut l'elimina de la seva base de dades. Mentre no torni a recórrer-la, és possible accedir a visualitzar el text d'una pàgina (mitjançant el *Cache* de *Google*, per exemple), encara que ja no existeixi.

D'altra banda els desavantatges principals són:

- Presència de soroll documental. És, certament, el gran problema de les cerques en motors de cerca. De la mateixa manera que en les consultes a bases de dades, el soroll és un excés de resultats que no responen a la consulta. Normalment voldrà dir que l'usuari ha realitzat una cerca amb un terme molt poc concret i dona molts resultats que no li interessin. Així, per exemple en la cerca per la paraula química es podrien localitzar històries d'amor on es narra la "química" establerta en una parella. Aquest excés d'informació que provoca en el receptor una incapacitat per a comprendre-la i assimilar-la s'anomena en Documentació *infoxicació*.
- El fet que la cerca sigui per paraules clau, per llenguatge natural, farà que es trobin en alguns casos problemes, degut, per exemple, a la sinonímia de certs mots. Un autor d'una pàgina pot haver escrit un dels sinònims que no s'ha considerat en l'equació de cerca i no donarà com a resultat aquella pàgina que ens podia haver interessat i que existeix, però que l'usuari no és capaç d'assolir-la. D'això se'n diu el *silenci documental*.

Un dels trets més importants dels motors de cerca, atès el gran nombre de pàgines web que recullen, és com ordenen els resultats. Cal pensar que un usuari acostuma a visualitzar només els primers 10-20 resultats generalment en qualsevol cerca. Si en troba 10.000, serà clau que aquests siguin ordenats d'alguna manera òptima perquè l'usuari trobi les seves respostes en els primers resultats. Evidentment, també serà important com s'ha realitzat la cerca.

Tot i que la majoria de motors no informen per motius comercials de quin ha estat el mecanisme, l'algorisme, que han emprat, algun d'ells com ara *Google* sí que ha donat a conèixer l'algorisme que segueix per mostrar els resultats (Codina, 2000).

Google posa com a primers resultats aquelles pàgines que recullen més enllaços d'altres pàgines. La filosofia que hi ha al darrera és suposar que aquells que creen pàgines web i creen enllaços d'interès, acostumen a recomanar aquelles pàgines que consideren millors o de major

qualitat o més útils. És un filtre de qualitat criticable, però sembla funcionar en molts casos. Així, una pàgina que té 100 pàgines que enllacen cap a ella apareixerà abans que una que només en té 10 encara que tots dos continguin la paraula de l'equació de cerca (requisit bàsic per aparèixer en una cerca en un motor).

Altres motors es basaven en el nombre de vegades que apareixia la paraula (com més vegades apareixia més amunt en els resultats sortia), en si apareixia més amunt o més avall de la pàgina (per exemple, en la capçalera), etc.

Alguns exemples de motors de cerca serien:

Google	www.google.com
Altavista	www.altavista.com
Alltheweb	www.alltheweb.com

Els motors de cerca acostumen a tenir una part de cerca simple i una altra d'avançada on es poden restringir o acotar les cerques que realitzem. La cerca simple permet afegir paraules clau, mentre que l'avançada permet altres opcions.

Les eines que es poden emprar per millorar els processos de cerca serien en molts casos assimilables a les que es poden usar en el cas de les bases de dades:

- Totes les paraules --- operador AND
- Frase exacta ---- servirà per poder dir que les paraules apareguin exactament en l'ordre en què s'hagin escrit i sense cap paraula entremig. Serà una de les eines més útils per reduir el soroll si s'és capaç de triar la frase adequada sense que ens generi silenci. Molt útil per cercar persones concretes, articles dels quals se sap el títol, continguts d'assignatures, etc.
- Qualsevol paraula --- operador OR
- Sense alguna paraula ----operador NOT
- Altres motors tenen també els operadors de truncament (cerquen totes les paraules a partir d'una arrel introduïda, així per a magnet* cerca magnetisme, magnètic/a, magnètics, etc.) i de proximitat (poder acotar el nombre de paraules que hi ha entre dues determinades, o que restin en el mateix paràgraf, etc..).

Altres eines per acotar poden ser:

- Idioma: pot ajudar molt si es volen cercar només pàgines en català o quan se sap que un concepte s'escriu igual en altres idiomes. Actualment molts cercadors ja tenen també incorporat el català dins d'aquestes opcions.
- Format: atès que tant *Google* com *Altavista*, per exemple, no només cerquen arxius en HTML sinó en altres formats (com ara pdf, doc, rtf, imatges, etc.) que es troben penjats en la xarxa, aquesta opció pot ser d'utilitat.
- Data d'actualització: es poden eliminar pàgines que no estiguin actualitzades, amb informació més antiga. Cal tenir en compte que moltes pàgines únicament es penjen i no se'n revisa el contingut mai més.
- Lloc on han d'aparèixer les pàgines clau: en el títol, en el cos, en l'adreça o en els enllaços, o a qualsevol lloc.

O acotar per dominis, eliminant per exemple els .com si es desitja informació que pengi només de les pàgines web universitàries.

Finalment, existeix un tipus de motor de cerca que es diuen metabuscadors que permeten cercar en diversos motors a l'hora. L'objectiu és triar el nombre màxim de resultats, cosa que, si el sistema és capaç de detectar els duplicats (pàgines que apareixen en diversos motors

ahora), pot interessar quan es realitzen cerques exhaustives (Franganillo, 2001). Alguns ho fan directament a la xarxa i altres demanen que s'instal·li a l'ordinador un programa per executar la cerca, com ara *Copèrnic* (Copernic Agent Basic, 2003). El principal desavantatge dels metabuscadors és que en molts casos no permeten emprar els operadors de cerca que contenen per separat els motors de cerca.

Tot i que la majoria de motors de cerca abastaven el màxim nombre de pàgines web, alguns d'ells estan començant a especialitzar-se en tipus concrets d'informació, o bé en llocs web determinats.

Darrerament també van apareixent motors especialitzats en diferents temàtiques, que només indexen pàgines d'una temàtica concreta com ara la biologia, la química o la biologia. Una de les grans problemàtiques de la caracterització de motors de cerca és que el terme (*search engine*, en anglès) és usat moltes vegades a bases de dades que tenen una interfície de cerca consultable per part de l'usuari i accessible per Internet, és a dir, qualsevol tipus de bases de dades, però que no tenen com a pàgines web en els seus registres.

Alguns cercadors incorporen a la vegada el concepte de directori i de motor de cerca (que veurem més endavant). Aquest és el cas per exemple de *Google*, *Altavista* i *Yahoo!*. Aquest fet pot conduir a error a un possible usuari per les expectatives de recuperació de la informació que en pot tenir.

Com a exemple, posarem els possibles resultats d'una cerca comuna en un dels directoris més coneguts, *Yahoo!*. En la figura 1 es pot observar la pàgina principal de *Yahoo! en català*, on podem veure el directori tal i com l'hem definit, però a més a més permet la cerca mitjançant paraules clau en una interfície de cerca.

Fig. 1 Pàgina principal de Yahoo en català (<http://ct.yahoo.com/>)

Si un usuari introdueix la paraula "traducció", per exemple, i realitza la cerca, el resultat que es mostrarà és el següent:

Fig. 2 [Resultat de la cerca a Yahoo del terme "traducció"](#) en l'apartat del motor de cerca

Com es pot veure a la figura 2, Yahoo diferencia entre les categories dins del directori on apareix el terme traducció i la part de motor de cerca on ha cercat pàgines web que continguessin la paraula "traducció".

El resultat de la cerca ha donat 457 resultats, però això és perquè ho ha buscat en un motor de cerca, en lloc de fer-ho en el directori.

Aquest exemple mostra també una altra de les dificultats amb què els traductors han de dur a terme la cerca en directoris de tipus generals. En cap dels principals directoris generals consultats existeix una categoria anomenada Traducció com sí que la tenen altres ciències com ara la Història. D'aquesta manera, els recursos web que poden interessar als traductors es troben repartits entre Lingüística, Obres de referència (per tal de localitzar diccionaris generals o especialitzats), Ordinadors (en el cas de traducció automàtica), entre d'altres.

Aquest fet, tot i la possibilitat de redreçament dins de la classificació que ofereixen alguns directoris, fa més difícil encara la cerca de recursos web.

Cercadors especialitzats en Traducció

Amb l'aparició i el desenvolupament dels motors de cerca semblava que els directoris perdien la seva utilitat. Tot i així, els problemes derivats de l'ús dels motors de cerca anteriorment

descrits, sobretot el cas del soroll, ha continuat donant importància al fet de tenir directoris de recursos web.

Es pot considerar, però, que els objectius són diferents. Davant dels directoris generals amb molt recursos però poca avaluació o criteri qualitatiu, actualment s'opta per la creació de directoris especialitzats amb menys recursos però d'una més gran qualitat i utilitat, amb menys enllaços però més descripció prèvia, de manera que l'usuari pugui ser capaç de destriar prèviament si li interessa accedir a l'enllaç o no.

Un dels problemes amb què es troben els traductors és el fet que, per exemple, de diccionaris generals d'equivalència en diferents llengües n'hi ha una gran quantitat. És en aquest tipus de casos quan es fa més necessària que en els directoris es trobin més descrits atès que no tots són de la mateixa qualitat.

A continuació es mostra a les Taules 1, 2 i 3 la descripció de dotze directoris especialitzats en traducció (amb uns criteris de descripció), per tal de mostrar com aquesta especialització millora el servei a l'usuari, atès que mostra classificacions més intel·ligibles per al traductor. Els enllaços a aquests directoris es mostren tot seguit:

Taula 1. Avaluació d'alguns directoris especialitzats en Traducció

	Translation Links	Linguistic Links	The Translator's Home Companion	Eurêka The Language and Translation Search Engine
Creador	João Roque Dias	Departament de Lingüística de la Universitat de Rochester (EUA)	Language Automation	Foreignword.com
Any de creació	1999	1998	1994	2001
Nombre d'enllaços que recull	5280, febrer 2003	Centenars	Centenars	4337
Tipus de classificació	Diferència per diccionaris i glossaris especialitzats, traductors.	Diferència per universitats, organitzacions, recursos d'informació, temes d'importància, revistes, llistes de distribució i altres tipus de recursos	Diferència per eines de traducció automàtica, productes, organitzacions, glossaris, agències, organitzacions, entre d'altres	Diferència entre obres de referència, eines de traducció, materials educatius, universitats, organitzacions, programari i d'altres.
Nombre de subcategories	Dues	Dues	Fins a tres	Fins a tres
Facilitat de navegació	Intuïtiva	Intuïtiva	Elevada	Elevada
Interfície de consulta	Sí	No	No	De fet, tan sols permet cercar per la interfície de cerca, però és un directori atès que no indexa tota la pàgina web sinó certs elements.

	Translation Links	Linguistic Links	The Translator's Home Companion	Eurêka The Language and Translation Search Engine
Freqüència d'actualització	Anual	Elevada	No especificada, però la majoria dels enllaços resten actius	Elevada
Informació prèvia de cada enllaç	Només títol amb enllaç	Només títol amb enllaç	En alguns casos, breu descripció del recurs al qual s'enllaça	Títol, descripció, categoria, llengua, paraules clau i adreça
Visibilitat (nombre de pàgines segons Google que enllacen cap a ell)	52	318	320	60
Mode d'inclusió d'enllaços	Selecció per part dels creadors	Selecció per part dels creadors	Selecció per part dels creadors	Permet suggerir enllaços

Taula 2. Avaluació d'alguns directoris especialitzats en Traducció

	Cecilia Falk - Homepage	Search Language.com	The Eurotext Portal for Professional Translators	Xlation
Creador	Cecilia Falk	Searchlanguage.com	Eurotext	Xlation.com
Any de creació	Anterior a 1996	2000	2002	1999
Nombre d'enllaços que recull	Centenars	Centenars	Més d'un centenar	Vora 2.000
Tipus de classificació	Diferencia entre diccionaris, empreses i organitzacions, pàgines web de traductors, eines, i altres.	Diferencia entre productes comercials, art i cultura, centres educatius, recursos lingüístics, diccionaris, entre d'altres	Diferencia entre d'altres eines de traducció, diccionaris terminològics i altre tipus de recursos	Diferencia entre glossaris, diccionaris, gramàtiques i eines d'automatització
Nombre de subcategories	Fins a tres	Dues	Dues	Dues
Facilitat de navegació	Intuïtiva	Normal	Normal	Normal
Interfície de consulta	Sí	Sí	Sí	Sí
Freqüència d'actualització	Elevada, darrera febrer 2003	Elevada, tot i que no s'especifica	No especificada	No especificada
Informació prèvia de cada enllaç	Títol i una línia de descripció	Títol i breu descripció	Títol i enllaç	Títol, enllaç, data de darrera revisió i breu descripció
Visibilitat (nombre de pàgines segons Google que enllacen cap a ell)	51	462	35	466
Mode d'inclusió	Selecció per part	Permet afegir	Selecció per part	Selecció per part

	Cecilia Falk - Homepage	Search Language.com	The Eurotext Portal for Professional Translators	Xlation
d'enllaços	de la creadora	enllaços mitjançant un formulari i la concreció de la categoria corresponent	dels creadors	dels creadors

Taula 3. Avaluació d'alguns directoris especialitzats en Traducció

	Traduïm	Internet Resources for Translators	Resources for Translators and Interpreters	TermCat - Enllaços
Creador	Josep Tarrés Fernández	Michelle de Raaij	Peter Sandrini	TermCat
Any de creació	2002	1995	2001	No indicat
Nombre d'enllaços que recull	Prop de 200	Prop de 200	Prop d'un centenar	Prop d'un centenar
Tipus de classificació	Diferència segons diccionaris, organitzacions, i altres recursos útils per a traductors	Diferència entre recursos generals, llistes de distribució, traductors, associacions, escoles i eines per a la traducció	Diferència entre universitats i organitzacions, revistes electròniques, llistes de distribució i altres tipus de recursos	Diferència entre organismes, bases de dades, revistes, organismes de normalització i altres
Nombre de subcategories	Fins a tres	Dues	Dues	Dues
Facilitat de navegació	Intuïtiva	Elevada	Normal	Normal
Interfície de consulta	No, només en el cas dels diccionaris	No	No	No
Freqüència d'actualització	No especificada	Elevada	No especificada	Elevada
Informació prèvia de cada enllaç	Títol, enllaç i breu descripció	Títol, enllaç i breu descripció	Títol i enllaç	Títol i descripció de l'entitat de l'enllaç
Visibilitat (nombre de pàgines segons Google que enllacen cap a ell)	50	26	20	250
Mode d'inclusió d'enllaços	Selecció per part del creador	Selecció per part del creador	Selecció per part del creador	Selecció per part del creador

Tot i l'existència d'un gran nombre de directoris especialitzats en traducció, no existeix, segons el nostre coneixement, cap tipus de motor de cerca que només indexi pàgines web dedicades a aquesta ciència. És de suposar que amb el temps i de la mateixa manera que en d'altres disciplines científiques aparegui alguna eina d'aquest tipus per a ajudar a la cerca de recursos web d'utilitat per als traductors.

Conclusions

Els cercadors de recursos web esdevenen necessaris per a poder respondre a determinades necessitats informatives mitjançant Internet. Aquests cercadors resten en constant evolució al ritme del desenvolupament de les noves tecnologies. Directoris i motors esdevenen dues eines complementàries, tot i que els directoris especialitzats semblen poder ajudar millor pel filtre qualitatiu que s'estableix en la seva creació.

S'han presentat dotze exemples de directoris especialitzats en Traducció on s'ha pogut comprovar la gran diversitat existent, tant per la heterogeneïtat dels creadors (traductors, empreses, organitzacions) com pel nombre d'enllaços que recullen. Tot i així, algunes de les característiques comunes és que com més recursos tenen en la seva classificació, menor és el grau d'actualització i la descripció prèvia que s'ofereix de la pàgina web on l'enllaç condueix.

També es pot concloure que els directoris més internacionals contenen menys recursos dels que poden ser considerats pels usuaris, com ara el cas de traductors de llengües minoritàries que necessitarien segurament directoris encara més especialitzats, potser per llengües, potser per temàtiques en el cas de traductors de documents de disciplines científiques més concretes com ara els de patents o articles de Ciència i Tecnologia.

És de suposar que aniran apareixent noves eines que puguin permetre identificar d'una manera més òptima quin recurs web pot ajudar als traductors a respondre les seves necessitats informatives.

Bibliografia

Barker, J. (2003). *Invisible Web: What it is, Why it exists, how to find it, and its inherent ambiguity* [en línia]. Berkeley: Regents of the University of California, cop 1996-2003. <http://www.lib.berkeley.edu/TeachingLib/Guides/Internet/InvisibleWeb.html> Darrera actualització febrer 2003. [Consulta: juny 2003].

Cid, P. ; Recoder, M. J (2000). "Dónde están las llaves...o los recursos digitales para la traducción". Dins: Fuentes i Pujol, Maria Eulàlia. *Bibliodoc 2000*. Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 2000. p. 51-68. ISBN 84-86972-123-2.

Codina, L. (2000). *El ciberespai i l'ecosistema informatiu de la WWW* [en línia]. Conferència d'inauguració dels Estudis d'Informació i Documentació de la UOC 2000-2001. <http://www.uoc.es/web/cat/articles/codina/codina.html> [Consulta: juny 2003].

Copernic Agent Basic [en línia]. [s. l.]: Copernic Technologies, 2003. <http://www.copernic.com/en/products/agent/download.html> [Consulta: abril 2003].

Franganillo, J.; Figuerola, T. M (2001). *BiD*, 2001, núm. 6, juny 2001. <http://www.ub.es/biblio/bid/06frang1.htm> [Consulta: juny 2003].

Recoder, M. J.; Cid, P. (2003). *Traducción y documentación: cooperar para difundir la información* [en línia]. "Hipertext.net", núm. 1, 2003. <<http://www.hipertext.net>> [Consulta: juny 2003]. ISSN 1695-5498.

Directoris especialitzats

Dias, J. R. *Translation links* [en línia]. <http://www.jrdias.com/JRD-Links.html> Data de darrera actualització: 02-02-03. Data de consulta: 15-06-03.

Eurotexte. *The Eurotexte Portal for Professional Translators* [en línia]
<http://www.eurotexte.fr/portal/> Data de darrera actualització: 2003. Data de consulta: 15-06-03.

Falk, C. *Cecilia Falk's Home Page Information for translators* [en línia]
<http://www2.sbbs.se/hp/cfalk/indexeng.htm> Data de darrera actualització: 02-02-03. Data de consulta: 15-06-03.

Foreignword.com. *Eurêka* [en línia] <http://www.foreignword.com/eureka/default.asp> Data de darrera actualització: 01-01-01. Data de consulta: 15-06-03.

Raaij, Michelle de, *Internet Resources for Translators* [en línia] <http://www.deraaij.com/irt/> Data de darrera actualització: 7-06-03. Data de consulta: 15-06-03.

Sandrini, P. *Resources for Translators and Interpreters* [en línia]
<http://homepage.uibk.ac.at/~c61302/> Data de darrera actualització: -. Data de consulta: 15-06-03.

SearchLanguage.com [en línia] <http://www.searchlanguage.com/> Data de darrera actualització: 2003. Data de consulta: 15-06-03.

Tarrés, J. *Traduïm: El portal dels traductors* [en línia] <http://www.traduim.com/index.cfm> Data de darrera actualització: 2003. Data de consulta: 15-06-03.

TermCat *Enllaços – TermCat* [en línia] <http://www.termcat.net/actual/enllacos/webs.htm> Data de darrera actualització: -. Data de consulta: 15-06-03.

The Translator's Home Companion [en línia]. <http://www.lai.com/lai/companion.html> Data de darrera actualització: 15-05-03. Data de consulta: 15-06-03.

University of Rochester Linguistics Department. *Linguistic links* [en línia].
<http://www.ling.rochester.edu/linglinks.html>. Data de darrera actualització: 01-01-2000. Data de consulta: 15-06-03.

Xlation [en línia] <http://www.xlation.com/> Data de darrera actualització: 2003. Data de consulta: 15-06-03.